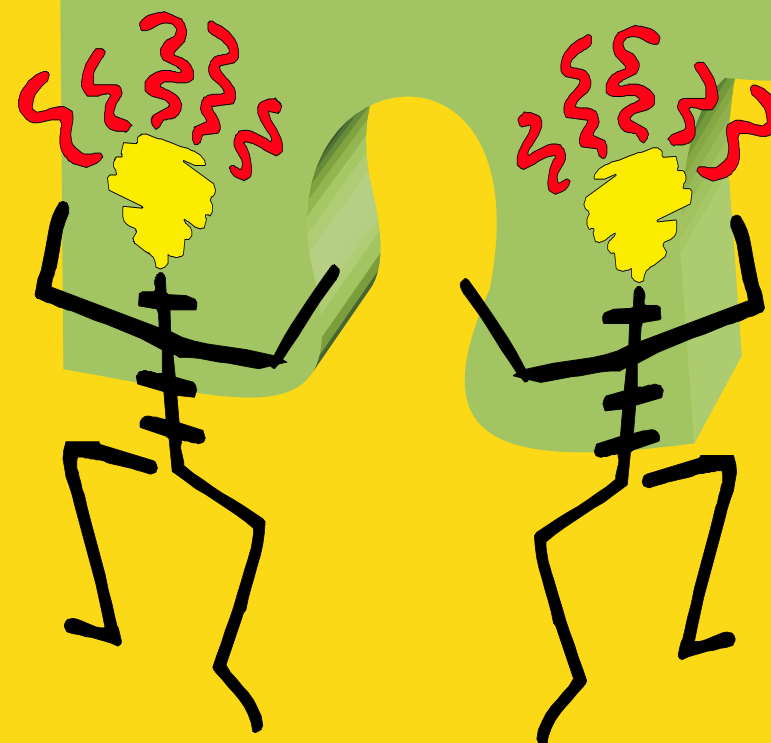

Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?

UKLJUČI SE I TI!

Priručnik za rad
vijeća učenika srednjih škola

UKLJUČI SE I TI!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Priznanje

Priručnik za rad vijeća učenika srednjih škola nastao je kao rezultat udruženih napora tri nevladine organizacije: Stiftung Schueler Helfen Leben, Omladinskog komunikativnog centra Banja Luka i CIVITAS@BiH, kao i Odjela za obrazovanje Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini, koji su surađivali sa vijećima učenika srednjih škola i predstavnicima nadležnih obrazovnih ustanova širom zemlje.

Ostvarenje ovog projekta ne bi bilo moguće bez doprinosa pedagoških zavoda i ministarstava obrazovanja u Bosni i Hercegovini, čija je podrška ovom projektu bila od neprocjenjive vrijednosti.

Posebno se zahvaljujemo članovima Radne grupe za izradu Priručnika, koji su dali svoj doprinos ovom projektu, a posebno:

Aidi Vehabović, koordinatoru vijeća učenika, Stiftung Schueler Helfen Leben

Veri Kelava, koordinatoru za izgradnju mira i demokratije i psihosocijalne programe, Omladinski komunikativni centar Banja Luka

Mari Matkić, koordinatoru, CIVITAS@BiH

Jasminki Drino-Kirlić, profesorici, Srednja mješovita škola „Gornji Vakuf“, Gornji Vakuf/Uskoplje i Omladinski centar Gornji Vakuf/Uskoplje

Katarini-Josipi Barišić, članu Vijeća učenika, Srednja škola „Fra Grge Martića“, Posušje

Mariju Kikašu, članu Vijeća učenika, Srednja škola „Fra Slavko Barbarić“, Čitluk

Odjel za obrazovanje Misije OSCE-a u Bosni i Hercegovini

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

SADRŽAJ

1. Zašto osnivati vijeća učenika?	4
2. Funkcije vijeća učenika	6
3. Koraci ka osnivanju vijeća učenika	7
3.1. Informiranje učenika, nastavnika i rukovodstva škola o osnivanju vijeća učenika	10
3.2. Izbori	11
3.3. Struktura vijeća učenika	12
3.4. Poslovnik o radu	13
3.5. Godišnji program rada	15
4. Uloga profesora koordinatora	16
5. Rad u vijeću učenika	17
5.1. Informacije, suradnja u školi i javnost rada	17
5.2. Sastanci	18
5.3. Dokumentacija i arhiviranje	20
6. Planiranje aktivnosti	21
7. Vještine i savjeti	24
7.1. Timski rad	24
7.2. Komunikacija	24
7.3. Rješavanje konfliktnih situacija	26
8. Dobri primjeri iz prakse	27
9. Zaključak	31
10. Kome se možete obratiti	32
11. Prilog: Izvodi iz zakona	38
12. Bibliografija	47

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

1. Zašto osnivati vijeća učenika?

Da li si nekad poželio nečim unaprijediti rad u svojoj školi? Da li te nerviraju oni koji se samo žale na probleme i lošu situaciju, a da pri tome ne čine ništa? Riješiti probleme mogu samo oni koji su informirani, koji sami razmišljaju i postaju aktivni. Osnivanjem, a potom radom u vijeću učenika, atmosferu u svojoj školi možeš učiniti ugodnijom. U suradnji sa školom i širom društvenom zajednicom, možeš ostvariti vlastite zamisli i stvoriti bolje perspektive za budućnost.

Pogrešno je misliti da su nastavnici i profesori protiv učenika. Često je teško uvjeriti druge u ispravnost vlastitog razmišljanja. Zbog toga, a i zbog drugih razloga, rad u vijeću učenika može biti i mukotrpan posao. Pa ipak, vijeće učenika podjednako nudi jedinstvenu priliku da učestvuješ u oblikovanju svijeta oko tebe. Ako sad, kao učenik, želiš nešto promijeniti, moraš preuzeti odgovornost.

„Budi promjena koju želiš da vidiš u svijetu!”

Gandi

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

Demokratska školska uprava

Izraz „demokratizacija” postao je jedan od, vjerovatno, najučestalije korištenih termina u našem društvu. Ono što se podrazumijeva pod ovim izrazom često ostaje neobjašnjeno, a nerijetko opterećeno i različitim tumačenjima i predodžbama.

Pod „demokratizacijom” odnosa u školi podrazumijeva se svojevrsna preraspodjela odgovornosti unutar ove ustanove. Ova preraspodjela odgovornosti omogućava izražavanje mišljenja, te učešće u procesima donošenja odluka svih onih kojih se te odluke tiču. Zakon o osnovnom i općem srednjem obrazovanju iz 2003. godine predvidio je nove uloge za različite organe koji djeluju unutar školstva - tako je, naprimjer, školski odbor, u čijem radu, između ostalih, učestvuje i predstavnik vijeća roditelja, organ koji upravlja školom, te u skladu s tim, donosi bitne odluke, koje reguliraju život u školi. Direktor škole je, s druge strane, rukovodilac od kojeg se očekuje da pokaže sposobnost u vođenju i organiziranju rada škole.

Sušтина i jeste u tome da se svim učesnicima u procesu obrazovanja omogućí da se čuje i njihov glas. Ovaj proces posebno je bitan za učenike koji se u školi, a posebno kroz vijeća učenika, uče biti demokratski osviješteni. Ovi učenici uče kako da postanu aktivni građani, koji znaju kuda idu i kako do tog cilja mogu stići.

Treba imati na umu da je za ovaj proces od suštinske važnosti izgradnja partnerskih odnosa između svih učesnika, te da svi trebaju imati na umu da ih veže zajednički cilj: **POBOLJŠANJE SISTEMA OBRAZOVANJA Bosne i Hercegovine.**

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

2. Funkcije vijeća učenika

- ⇒ Promoviranje i zaštita prava i obaveza, te potreba i interesa učenika;
- ⇒ Poticanje aktivnog učešća učenika u radu škole;
- ⇒ Suradnja sa stručnim i upravnim organima škole, te vijećem roditelja;
- ⇒ Predstavljanje stavova učenika stručnim i upravnim organima škole, informiranje stručnih i upravnih organa o njihovim stavovima kad se ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora, o svakom bitnom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom, te stvaranje uvjeta da učenik postane aktivan član u procesu donošenja odluka;
- ⇒ Promoviranje interesa škole u društvenoj zajednici, na čijem području se škola nalazi;
- ⇒ Promoviranje aktivizma srednjoškolaca, organizirajući aktivnosti edukacijskog, preventivnog, volonterskog, humanitarnog, zabavnog i kulturno-umjetničkog karaktera (okrugli stolovi, debate, sekcije, koncerti, promocije, sportska takmičenja, izleti, ekskurzije,...);
- ⇒ Suradnja s odgovarajućim ustanovama, kao i organizacijama koje se bave pitanjima mladih.

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

3. Koraci ka osnivanju vijeća učenika

*Dobio sam promotivni list
vijeća učenika tvoje škole. Šta
ti je to?*

Zar vi nemate
vijeće učenika?

*Ts. Otkud vama vijeće
učenika?*

Pa, sve škole po zakonu
trebaju imati vijeće učenika.

*Kako ga mi možemo
osnovati?*

Vrlo jednostavno. Evo ovako...

Uključi se i ti!

Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?

Informiranje učenika, nastavnika i uprave škole o osnivanju vijeća učenika

Izbori po odjeljenjima

- Najprije pronađi nekoliko učenika koji su također zainteresirani za ideju osnivanja vijeća učenika;
- Saopćite svoju ideju direktoru, pedagogu, razredniku; angažirajte profesore koji će vam pomoći u realizaciji ove ideje;
- Informirajte sve učenike o osnivanju vijeća učenika;
- Zakažite sastanak sa predstavnicima svih odjeljenja (to možete uraditi putem oglasa, razglasa, ali najbolje bi bilo da ih pozovete direktno);
- Upoznajte ih s ulogom vijeća učenika, te o načinima izbora predstavnika odjeljenja;
- O svakom sljedećem koraku informirajte rukovodstvo škole;

- Angažirajte profesora koji će biti spreman pružiti vam podršku;
- Odredite kriterije za izbor;
- Informirajte one koji nisu bili na prvom sastanku;
- Provedite izbore po svim odjeljenjima;

Uključi se i ti!

PREGLED

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

Struktura vijeća učenika - izbor rukovodstva

- ⇒ Sazovite sastanak svih izabranih predstavnika;
- ⇒ Na sastanak pozovite profesora koordinatora;
- ⇒ Izaberite strukturu vijeća učenika, koja vam najbolje odgovara;
- ⇒ Izaberite rukovodstvo;

Godišnji program rada i poslovnik o radu

- ⇒ Izradite godišnji program rada i, uz podršku profesora, izradite poslovnik o radu;
- ⇒ Sa svim svojim zaključcima upoznajte upravu škole i sve učenike;
- ⇒ I, to je to! Čestitajte sami sebi! Imate vijeće učenika!

Uključi se i ti!

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

3.1. Informiranje učenika, nastavnika i rukovodstva škole o osnivanju vijeća učenika

Vijeće učenika ima za cilj i izgradnju partnerskih odnosa u školi. Uvijek imajte na umu da su podrška profesora i suradnja sa stručnim i upravnim organima škole važni za funkcioniranje vijeća. Zbog toga, tražite podršku i pomoć od njih - upoznajte pedagoga u vašoj školi s idejom, zakažite sastanak sa direktorom (ovom sastanku treba prisustvovati nekoliko učenika iz vašeg tima, koji će na najbolji način prezentirati ideju osnivanja vijeća učenika), upoznajte profesore, pokušajte da na početku njihove redovne sjednice ukratko predstavite svoju ideju. Angažirajte nekog od profesora koji će biti spreman pomoći vam u realizaciji ove ideje. Najbolje bi bilo da to bude profesor koji se već ranije pokazao kao osoba koja bi rado učestvovala u ovoj aktivnosti.

Vijeće učenika je tijelo koje predstavlja sve učenike škole, a uspjeh vijeća ovisi o dobrom i pravovremenom informiranju svih zainteresiranih. Putem oglasa, razglasa, oglasne ploče, ili na neki drugi način, sazovite predstavnike svih odjeljenja vaše škole. Na sastanku provjerite ko nije prisutan, jer će vam ovaj podatak kasnije biti potreban. Iznesite im korake potrebne u osnivanju vijeća učenika, kao i cjelokupnu ideju. Zamolite ih da u svojim odjeljenjima izvrše izbor predstavnika u vijeće učenika. Dakle, trebaju izabrati predstavnika odjeljenja i njegovog zamjenika. Odredite vremenski rok i kriterije za izbor predstavnika. Ako neko odjeljenje nije imalo svog predstavnika, pobrinite se da ono dobije informaciju s ovog sastanka.

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

3.2. Izbori

Bez obzira da li birate predstavnike odjeljenja u vijeće učenika ili rukovodstvo samog vijeća, trebate poštivati sljedeću proceduru:

- 1) Prije svega, porazgovarajte o tome kakve bi osobine i vještine trebala posjedovati osoba koja će biti vaš predstavnik, odnosno predsjednik. Da li to treba biti motivirana, komunikativna, odgovorna osoba? Treba li posjedovati neko iskustvo za ovu funkciju, i treba li na raspolaganju imati dovoljno slobodnog vremena?
- 2) Nakon toga, predložite kandidate. Ne zaboravite, učenik samog sebe može predložiti kao kandidata.
- 3) Tražite od svakog kandidata da se predstavi i da odgovori na dva pitanja:
 - a) Razlozi zbog kojih treba biti na toj funkciji?
 - b) Šta će uraditi ako bude izabran?
- 4) Nakon predstavljanja kandidata, pređite na glasanje. Glasanje treba biti tajno. Neka svaki učenik napiše na listić papira ime kandidata za kojeg smatra da je najbolji. Kad svi napišu svoj izbor, prikupite sve papiriće i prebrojte glasove.
- 5) Proglasite pobjednika i čestitajte mu. A čestitajte i sebi, izabrali ste predstavnika u vijeće učenika. Vama i ostalim učenicima preostaje da ga podržavate i da pratite njegov rad, pa i da ga smijenite i izaberete novog, ukoliko ne ispunjava svoje dužnosti.

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

3.3. Struktura vijeća učenika

Kako bi vijeće učenika moglo efektivno funkcionirati, potrebno je, na prvom sastanku svih predstavnika odjeljenja, izabrati strukturu vijeća učenika, koja će provoditi odluke koje vijeće učenika donosi. Bilo bi dobro da struktura vijeća bude izrađena u skladu sa brojem odjeljenja u školi, smjenama, brojem učenika koji putuju, itd. Struktura vijeća učenika varira od škole do škole. Nemoguće je uraditi jednu strukturu koja bi bila idealan model i zadovoljila potrebe svih škola. Ali, i pored svih raznolikosti, vijeće učenika trebalo bi imati tri osnovne izabrane funkcije u svojoj strukturi, a to su:

- ➔ Predsjednik vijeća učenika (poželjno bi bilo da predsjednik ne bude izabran iz reda završnih razreda);
- ➔ Zamjenik predsjednika;
- ➔ Sekretar.

Ove funkcije, kao i ostale koje proizilaze iz potreba i raspodjele odgovornosti, regulirane su Poslovníkom o radu.

Predsjednik vijeća učenika

- ➔ Organizira i priprema sastanke;
- ➔ Predlaže dnevni red sastanka;
- ➔ Vodi sastanke;
- ➔ Potpisuje dokumente vijeća;
- ➔ Predstavlja vijeće učenika u školi i izvan škole;
- ➔ Obavlja i ostale poslove koje mu povjeri vijeće.

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

Zamjenik predsjednika

- Obavlja poslove predsjednika, ukoliko je ovaj spriječen da ih obavlja;
- Pomaže predsjedniku u njegovom radu.

Sekretar

- Vodi zapisnik na svakom sastanku vijeća učenika;
- Obavještava članove vijeća o održavanju sljedećeg sastanka;
- Informira ostale učenike o odlukama donesenim na sastanku, putem oglasne ploče, ili drugog oblika obavještanja;
- Vodi računa o zapisnicima i zaključcima koji su doneseni na sastancima;
- Priprema informacije koje će predstavnici odjeljenja dostaviti svojim odjeljenjima.

3.4. Poslovnik o radu

Svako vijeće učenika treba izraditi dokument koji treba regulirati rad, ciljeve postojanja, te načine donošenja odluka. On definira koja tijela i pozicije čine vijeće učenika, kako se vrši izbor i ko ima koje odgovornosti. On definira vašu poziciju u odnosu na druga tijela u školi - upravu, nastavni kadar, vijeće roditelja. Jednom izrađen, poslovnik se može mijenjati, odnosno prilagođavati vašim potrebama.

Mogli biste se zapitati šta će biti sa vašim vijećem učenika kada vi završite školu. Poslovnik o radu vijeća učenika je dokument koji će poslužiti da vaše cjelokupno iskustvo o radu u vijeću učenika bude predočeno na precizan i jasan način onima koji dolaze. Poslovnikom se uređuje struktura i rad vijeća učenika, odgovornosti, prava i dužnosti članova, poslovni red sastanaka, dokumentacija, radna tijela, odnosno timovi, konstituiranje novoizabranog saziva, te ostala pitanja važna za funkcioniranje i rad vijeća učenika.

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Poslovnik možete sačiniti uz podršku profesora koordinatora, ili sekretara škole. Kada izradite poslovnik, neophodno ga je usuglasiti s upravom škole. U nastavku teksta navodi se osnovna struktura koja vam može poslužiti pri izradi vašeg poslovnika.

Poslovnik treba sadržavati:

⇒ Opće odredbe

⇒ Odgovornosti, prava i dužnosti članova

Utvrđivanje radnih zadataka predsjednika, zamjenika predsjednika, sekretara, itd.

⇒ Poslovni red sastanaka

Sazivanje sastanaka

Tok sastanka

Odlučivanje i glasanje

Javnost rada

Zapisnik:

- ⇒ redni broj, mjesto, datum i vrijeme održavanja sastanka;
- ⇒ lista s imenima članova prisutnih na sastanku i članova koji nisu prisutni;
- ⇒ predloženi i prihvaćeni dnevni red;
- ⇒ tok sastanka s naznakom učesnika u raspravi, te suština rasprave;
- ⇒ rezultati glasanja i formuliranje donesenih stavova.

⇒ Radni materijali i dokumentacija

Radni materijali i dokumentacija, kao što je, naprimjer, kodeks ponašanja ili godišnji program rada, sadrže detaljne propise i planove za rad vijeća učenika.

⇒ Radna tijela i timovi

⇒ Suradnja sa stručnim i upravnim organima škole, vijećem roditelja,

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

predstavnicima lokalnih organa vlasti, ustanovama i organizacijama koje se bave pitanjima mladih

- ⇒ Konstituiranje novoizabranog saziva vijeća učenika i primopredaja dužnosti
- ⇒ Prijelazne i zaključne odredbe

3.5. Godišnji program rada

Na početku svake školske godine vijeće učenika trebalo bi izraditi godišnji program rada. Program treba sadržavati sve aktivnosti koje će, tokom školske godine, vijeće učenika provoditi iz mjeseca u mjesec. Nakon izrade programa, u kojoj trebaju učestvovati svi članovi vijeća učenika, program bi trebao biti istaknut na oglasnu ploču vijeća učenika, kako bi se svi učenici škole mogli informirati i uključiti u aktivnosti vijeća. Na taj način, svako vijeće učenika može pratiti realizaciju postavljenih ciljeva i zadataka, te procijeniti svoj rad.

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

4. Uloga profesora koordinatora

Partnerski odnos jeste temeljna i strateška osnova podrške vijećima učenika. Vijeću učenika u tome podršku daje profesor koordinator. Po prirodi svog posla, i stručni suradnici, odnosno pedagozi i pedagozi-psiholozi, najčešće direktno rade s vijećem učenika. Podrška profesorâ i suradnja sa stručnim i upravnim organima škole, od neprocjenjivog su značaja i za ishod planiranih aktivnosti. Bez obzira ko vrši izbor profesora koordinatora - bilo da vi aktivno učestvujete dajući preporuku za imenovanje, ili to čine upravni organi škole, trebalo bi odabrati motiviranu osobu kojoj su poznate svrha i aktivnosti vijeća učenika, te koja u mladima vidi pozitivnu snagu i potencijal, i koja u vijeću učenika ne vidi prijetnju ličnom autoritetu i autoritetu profesorâ u školi.

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

5. Rad u vijeću

5.1. Informacije, suradnja u školi i javnost rada

Kao vijeće učenika, jedino u suradnji sa vašim profesorima i ostalim učenicima, možete postići nešto za vašu školu. Kako bi profesori bili spremni da surađuju s vama, tj. da vas prihvate kao predstavnike, trebaju biti informirani o tome šta planirate i radite. Bitno je na vrijeme i unaprijed informirati profesore kada planirate neku aktivnost. Osim toga, zadatak svakog člana vijeća učenika je da o svim aktivnostima vijeća učenika pravovremeno obavijesti učenike u svom odjeljenju na satima odjeljenske zajednice.

Sve ostale možete obavijestiti usmenim putem, a možete koristiti sljedeće vidove komunikacije, ovisno o informaciji koju namjeravate saopćiti. Ovi oblici komunikacije uključuju, ali se ne ograničavaju na:

- ⇒ oglasnu ploču (na kojoj bi uvijek trebao stajati vaš poslovník, program rada, te zapisnik sa posljednjeg sastanka);
- ⇒ knjigu oglasa;
- ⇒ razglas;
- ⇒ školske novine (u čijoj izradi biste trebali učestvovati, promovirajući aktivnosti vijeća učenika);
- ⇒ mjesečni informator;
- ⇒ promotivni list;
- ⇒ web-stranicu.

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Osim toga, vremenom će vijeće učenika vaše škole početi sa radom na većim i složenijim projektima, o čemu ćete željeti obavijestiti i širu društvenu zajednicu. U tu svrhu možete štampati promotivne listove, plakate i druge promotivne materijale. Također, možete izdavati mjesečni informator, koji će sadržavati informacije o svim aktivnostima vijeća učenika u proteklom periodu. Nekada će to biti samo jedna aktivnost, nekad i više njih. Informator treba sadržavati nekoliko stranica, tako da ga jednostavno možete kopirati i podijeliti.

Na kraju, ne zaboravite: informacija treba biti precizna, jasna i dostupna svima.

5.2. Sastanci

Kako bi dobro funkcioniralo, vijeće učenika treba organizirati sastanke na kojima bi se raspravljalo o svemu onome što je bitno i aktualno. Svrha sastanaka jeste razmjena ideja, sagledavanje rezultata rada, planiranje aktivnosti za naredni period, te, uz usklađivanje različitih interesa i mišljenja, donošenje odluka. Informiranost članova predstavlja jedan od najbitnijih elemenata za dobro funkcioniranje tima. Samo ako svi znaju šta planirate, možete računati na očekivanu suradnju i pomoć. Zbog toga je bitno da se redovno sastajete. Najbolje je da ugovorite neko određeno vrijeme u koje će se, naprimjer, svake sedmice, ili svakih petnaest dana, održavati kratki sastanak. Stručni i upravni organi škole, profesori i ostali učenici također trebaju biti informirani o tome šta radite.

Svaki sastanak mora biti unaprijed pripremljen i organiziran. U protivnom, može se desiti da se sastanak ne održi do kraja, da bude prekinut ili da protekne u haotičnom toku, što se negativno odražava i na aktivnosti vijeća i na motivaciju njegovih članova. Kako bi se izbjegle takve i slične situacije, neophodno je da svaki sastanak bude dobro osmišljen i pripremljen.

Reforma obrazovanja traje, a gdje si ti?

Uključi se i ti!

- ⇒ Dnevni red sastanaka, odnosno pitanja o kojima ćete razgovarati, treba utvrditi prije samog sastanka i dostaviti učesnicima sastanka, koji će, zatim, dostaviti svoje prijedloge. Dnevni red treba usvojiti na početku svakog sastanka.
- ⇒ Poželjno je da na kraju svakog dnevnog reda stoji tačka „razno“. Ona omogućava da svi učesnici raspravljaju o temi za koju smatraju da je bitna, a koja nije pravovremeno uvrštena u dnevni red.
- ⇒ Utvrditi vrijeme i mjesto održavanja sastanka, i o tome obavijestiti učenike i profesore.
- ⇒ Dužinu trajanja sastanka potrebno je odrediti na samom početku.
- ⇒ Dok jedan od učesnika sastanka izlaže, ostali slušaju i ne prekidaju ga - jedno je od mogućih pravila, koja će doprinijeti efikasnijem radu učesnika sastanka.
- ⇒ Izuzetno je važno definirati način na koji se donose odluke - glasanje, konsenzus, itd. Ovakva i slična pravila trebalo bi definirati i u vašem poslovniku o radu.
- ⇒ Na kraju sastanka, uvijek trebaju biti doneseni jasno formulirani zaključci, odluke i konkretna zaduženja. Kako bi se izbjegla ponavljanja i nepotrebna odugovlačenja u rješavanju dogovorenih zadataka, na kraju svakog sastanka neophodno je znati ŠTA treba uraditi, KO će to uraditi, KAKO, KADA I GDJE će to biti urađeno. Također je važno odrediti koja su vam sredstva potrebna za određenu aktivnost, na koji način ćete kontrolirati i ocijeniti urađeno, te utvrditi koliko ste bili uspješni u obavljanju tog posla.
- ⇒ Važno je na početku sastanka odrediti zapisničara, koji će voditi i sačiniti zapisnik.
- ⇒ Na kraju sastanka, potrebno je dogovoriti se o terminu održavanja sljedećeg sastanka.

Uspješan sastanak je onaj nakon kojeg svi učesnici znaju koja su im zaduženja do sljedećeg sastanka.

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

5.3. Dokumentacija i arhiviranje

Na sastancima se donose mnoge odluke, koje se kasnije zaborave. Kako biste bili sigurni da će vaše odluke zaista biti provedene, imajte zapisnike sa svih održanih sastanaka. Isto tako, ti zapisnici trebaju biti pri ruci i na svakom sljedećem sastanku. Zato, dokumentirajte vaš rad. To će vam pomoći pri procjenjivanju, analiziranju i ocjenjivanju rezultata vašeg rada i budućih planova. Prije svega, bit će od pomoći sljedećoj generaciji vijeća učenika, koja će na taj način dobiti sve bitne podatke. Potrebno je da odredite osobu koja će voditi računa o dokumentaciji, kako bi iduće školske godine predsjednik mogao izvršiti primopredaju dokumentacije sljedećem predsjedniku vijeća učenika. U protivnom, svaka generacija počinje od nule. Kako biste mogli sačuvati svu tu dokumentaciju, bilo bi dobro imati prostoriju u školi koju vijeće učenika može koristiti. Ako ovo nije moguće, trebate pokušati da dobijete neki ormar koji se zaključava, u kojem biste mogli čuvati svoju dokumentaciju.

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

6. Planiranje aktivnosti

Svaku aktivnost koju višeće poduzme, treba pažljivo i detaljno isplanirati. Planiranje je proces koji, kada se dobro uradi, omogućava veću efikasnost u ostvarivanju ciljeva. Proces planiranja obuhvata postojanje ideje za konkretnu aktivnost. Dakle, uključite se i zapitajte se šta vi, kao učenici srednje škole, možete ponuditi svojoj školi, drugim učenicima, društvenoj zajednici. Šta je to što vama nedostaje kao aktivnost u školi? U čemu biste željeli učestvovati? Šta biste mogli pokrenuti ili promijeniti? Kome biste mogli pomoći?

Prije svega, trebate provjeriti da li zaista postoji potreba među učenicima u vašoj školi, ili mladima u vašoj zajednici, za aktivnostima koje namjeravate poduzeti. Ukoliko otkrijete da ne postoji dovoljan broj osoba kojima treba to što im vi kroz određenu aktivnost nudite, onda se zapitajte koliko je vaša akcija zaista potrebna. Potrebe možete provjeriti na razne načine (razgovorima, anketama...).

Ako imate ideju koja zadovoljava spomenute potrebe, stupite u akciju. To podrazumijeva da prvo provjerite koliko učenika želi učestvovati u akciji, i ko vam iz škole i zajednice uopće može pomoći u tome. Zainteresirane uključite u planiranje. Definirajte cilj akcije i zadatke (specifične aktivnosti) vašeg projekta, koji će dovesti do ostvarenja cilja.

Isplanirajte:

- ⇒ Trajanje aktivnosti,
- ⇒ Od čega se sastoji,
- ⇒ U kojem vremenskom periodu treba biti ostvarena koja aktivnost,
- ⇒ Koje su osobe zadužene za specifične aktivnosti,
- ⇒ Šta vam je potrebno kako biste aktivnost proveli u djelo,
- ⇒ Koliko najmanje osoba morate uključiti,
- ⇒ Kako namjeravate animirati osobe da se uključe u vašu akciju,

Uključi se i ti!

Reforma obrazovanja traje, a gdje si ti?

- ⇒ Ko vam može pomoći,
- ⇒ Kako možete provjeriti da li ste postigli uspjeh,
- ⇒ Kako namjeravate upoznati društvenu zajednicu s onim što planirate i što ste ostvarili.

Prilikom planiranja obavezno odgovorite na sljedeća pitanja: koje su vaše sposobnosti koje će vam omogućiti da ideju provedete u djelo, a koje su vam slabosti. Pored toga, zapitajte se koje su to mogućnosti koje pruža okolina (škola, zajednica), koje vam olakšavaju ostvarenje akcije, a koje su to prepreke, ili nepredviđene okolnosti (opet iz okoline), koje vam mogu ugroziti ostvarenje akcije.

Primjer: planirajte da organizirate sportsko takmičenje u svojoj školi...

SPOSOBNOSTI: Motivacija članova vašeg tima da realizira ovu akciju, slobodno vrijeme koje možete ispuniti na koristan način, učenici zainteresirani za učešće u ovoj aktivnosti, sportska oprema koju vaša škola već posjeduje.

SLABOSTI: Nedostatak iskustva u realiziranju aktivnosti ovakvog tipa, nedostatak motivacije pojedinih članova tima da učestvuju u ovoj akciji, nepostojanje školskog terena i adekvatne školske opreme.

MOGUĆNOSTI: Profesori spremni da vam pomognu, sportsko udruženje u vašem gradu koje bi podržalo ovu akciju, sponzori akcije koji će osigurati nagrade, bivši sportisti spremni da vam pomognu, zainteresiranost vaše i ostalih škola za ovu aktivnost.

PREPREKE ili nepredviđene okolnosti: Nezainteresiranost okoline za ostvarenje ovakve akcije, slična akcija već postoji u vašem gradu, loši vremenski uvjeti u periodu kada planirate akciju.

Kada odgovorite na ova pitanja, možete isplanirati kako da iskoristite postojeće pozitivne okolnosti, te da otklonite prepreke i prevaziđete nastale nepredviđene okolnosti u ostvarenju vašeg cilja.

Reforma obrazovanja traje, a gdje si ti?

Uključi se i ti!

Osnujte timove koji će realizirati određene aktivnosti u okviru vaše akcije. Treba poduzimati korake kako bi se pratilo šta timovi rade. Ukoliko imaju poteškoća u realizaciji, uključite se da svi zajedno riješite taj problem. Također, odredite sastanke na kojima ćete redovno izvještavati jedni druge o postignutim rezultatima.

Iako ste dobro isplanirali akciju, može se desiti da naiđete na prepreke njenom ostvarenju, koje vam se mogu učiniti nerješivima. Tada se svi uključite i pokušajte pronaći novo rješenje, ili alternativni put. Pokušajte pozvati sve one za koje smatrate da vam mogu pomoći. Obratite se profesorima, stručnim i upravnim organima škole, vijeću roditelja, prijateljima, vijećima iz drugih škola. Oni vam mogu dati pravu ideju, koja će vam pomoći da prevaziđete svoje probleme. Imajte na umu da zajedno možete postići mnogo toga.

Ne dozvolite da vam ideja propadne, a da pri tome niste istražili sve mogućnosti za njeno ostvaranje.

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

7. Vještine i savjeti

Ovo su samo neke vještine i savjeti koji vam mogu pomoći u unapređenju rada vijeća učenika.

7.1. Timski rad

Oformiti dobar tim nije nimalo jednostavan zadatak, i zato je potrebno određeno vrijeme. Iskustva govore da svaki tim prolazi kroz određene faze. U početku, članovi većine timova veoma su ushićeni i puni entuzijazma. Međutim, zbog nerealnih ciljeva ili nesporazuma unutar grupe, timovi zapadaju u krizu i raspadaju se nakon početne faze. Timovi koji prebole te dječije bolesti, imaju šansu da postanu djelotvorni, efikasni i produktivni, te da ostvare ciljeve svoje misije.

Doći do te faze kada tim efikasno obavlja svoj posao i dostiže postavljene ciljeve, i pri tom svaki član uživa u svom poslu, svakako je umijeće. Ono što je najvažnije postići jeste da se svakom članu tima dâ zaduženje u skladu s njegovom nadarenošću. Svaka osoba je jedinstvena, posjeduje određene talente, te u skladu s njima, treba biti odgovorna za neke aktivnosti unutar tima, za koje će koristiti svoje vještine. Vrlo je važno prepoznati ove talente, i shodno njima, rasporediti zaduženja unutar tima.

7.2. Komunikacija

U svakom dobro organiziranom radu, pa tako i u školi, potrebno je imati u vidu značaj komunikacije sa svim učesnicima (učenicima, profesorima, roditeljima...), koji na ovaj ili onaj način učestvuju u planiranju, a zatim i u radu vijeća učenika. Kako bi vaša komunikacija bila što uspješnija, i kako biste prevazišli probleme u timu, od ključnog je značaja da razumijete neke osnovne elemente koji su važni za konstruktivan rad.

Komunikacija je način razmjene ideja, stavova, vrijednosti i mišljenja. Komuniciranje nas povezuje i razdvaja, odlučujuće djeluje na raspoloženje, na doživljavanje okoline, međusobne odnose i na naše postupke.

Reforma obrazovanja traje, a gdje si ti?

Ovo su neki od osnovnih elemenata komunikacije, koji su važni za međuljudske odnose:

1. **GOVOR** - Veći dio naše svakodnevne komunikacije odnosi se na govor. Komunikacija je dvosmjernan proces. Samim se govorom ne stvara dobar odnos, jer ga je nemoguće izgraditi na jednosmjernoj komunikaciji, znači, dok samo jedna osoba govori. Osoba koja nešto saopćava, a ne provjerava da li je slušaju i razumiju, nakon nekog vremena prestaje biti slušana. Dakle, to je ono što onemogućava uspostavu trajnih odnosa među takvim ljudima.
2. **RAZGOVOR** - Za razliku od govora, razgovor je dvosmjernan proces. U razgovoru učestvuju dvije ili više osoba. To je razmjena poruka, razumijevanje koje je od vitalnog značaja za dobre odnose.
3. **DOGOVOR** - Kvalitetan razgovor je pola puta do dogovora. Za razliku od razgovora, gdje je cilj razmjena poruka, ovdje je cilj postići onaj stepen suglasnosti u vezi sa sadržajem komunikacije, kojim će obje strane biti zadovoljne, a odnos sačuvan i neugrožen.

Mnogo faktora utječe na kvalitet komunikacije, kao naprimjer, individualne potrebe, očekivanja, strahovi, sigurnost, povjerenje, itd. U procesu komuniciranja susrećemo se s ljudima različitih osobina, uključujući i one negativne. Tako nailazimo na osobe koje su sklone "durenju" ili ogovaranju, preosjetljive su, buntovne, gube kontrolu nad svojim postupcima, služe se sitnim lažima, ili podvalama.

Ove negativne osobine treba po mogućnosti prepoznati kako bi se rješavali problemi u komunikaciji. Uspjeh u komuniciranju ovisi, prije svega, o karakteru pojedinca, otvorenosti, srdačnosti, demokratičnosti, realnosti, duhovitosti.

Treba znati i da je komuniciranje način koji može utjecati na promjenu ponašanja ljudi, te da je jedan od najvažnijih faktora u izgradnji stabilnog odnosa sa drugim osobama.

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

7.3. Rješavanje konfliktnih situacija

Često smo u svakodnevnom životu svjedoci konflikata koji mogu poprimiti različite oblike. Oni nastaju kao rezultat nesporazuma, različitih duhovnih ili kulturnih vrijednosti, suprotstavljenih interesa, nezadovoljenih potreba, ali i nesposobnosti da se na najbolji način izraze stavovi i osjećanja. Kada ljudi rade u timu, dolazi do suprotstavljenih mišljenja i konfliktnih situacija, iz razloga navedenih u gornjem dijelu teksta. Isto se može desiti i u radu vijeća učenika. Međutim, bitno je imati na umu da ovakve situacije, same po sebi, nisu negativna pojava, naročito ako ih naučimo rješavati na pravi način. Ustvari, one mogu pozitivno utjecati na naš rad. Lični sukobi često se javljaju kao posljedica nerazumijevanja između osoba koje su nosioci sukobljenih težnji. Nekada se javljaju i kao posljedica jakih unutarnjih potreba, posebno u situacijama kada se te potrebe ne mogu zadovoljiti.

Ukoliko želimo postići kompromis pri rješavanju konfliktnih situacija, moramo biti u stanju analizirati elemente nastanka određenih konfliktnih situacija, i saslušati obje strane. Konfliktnu situaciju nije moguće razriješiti, ukoliko se ne iznađe neka vrsta rješenja. Postoje tri vrste rješenja konfliktnih situacija:

- ⇒ rješenje u kojem jedna strana gubi
- ⇒ rješenje u kojem sve strane gube
- ⇒ rješenje u kojem sve strane nešto dobijaju, a to znači da je nastala konfliktna situacija razriješena kompromisom, konsenzusom ili drugim sporazumima, za što su obje strane dale svoj pristanak.

Prema tome, kompromis je pozitivan rezultat, postignut putem dogovora, pri čemu obje strane odstupaju od dijela prvobitnih zahtjeva, u zamjenu za postignuto rješenje.

Važno je da dogovor bude potpuno jasan kako, i nakon ovoga, ne bi bilo nesporazuma.

Važno je ne bježati od rješavanja konfliktnih situacija. Prihvatite ih kao sastavni dio života.

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

8. Dobri primjeri u praksi

U tekstu koji slijedi navedeni su primjeri dobrih iskustava iz prakse nekih vijeća učenika.

Srednjoškolski centar „Vuk Karadžić”, Lopare

Vijeće učenika naše škole osnovano je 2002. godine, a aktivno je od samog početka školske godine. Na početku školske godine, odlučili smo nastaviti brojne aktivnosti koje uključuju mlade ljude, i pomažu našu zajednicu. U skladu s tim, Vijeće učenika je provelo niz projekata humanitarnog, edukacijskog i zabavnog karaktera. Neke od humanitarnih aktivnosti obuhvatale su: prikupljanje i podjelu novogodišnjih paketića za socijalno ugroženu djecu sa područja cijele općine, prikupljanje životnih namirnica i higijenskog materijala za socijalno ugroženo stanovništvo, podjelu vaskršnjih jaja i slatkiša socijalno ugroženoj djeci i djeci sa posebnim potrebama. Značajno je napomenuti i akciju prikupljanja pomoći za jednog učenika naše škole, koji je obolio od leukemije.

Vijeće učenika, aktivno u organiziranju zabavnih aktivnosti, organiziralo je i više igranki, karaoke zabavu, izbor za mis škole, a sredstva prikupljena od ulaznica uložena su za obnovu Omladinskog kluba, koji djeluje u našoj školi.

Također smo koordinirali neke aktivnosti sa nekoliko različitih organizacija. Vijeće je, u suradnji s EFP klubom, koji postoji u našoj školi, organiziralo takmičenje učenika za najbolju fotografiju, na temu: „igra”. Učešće u takmičenju uzeli su i učenici iz škola u regiji. Vijeće je sa još tri omladinske nevladine organizacije, osnivač Omladinskog vijeća, i radi na poboljšanju položaja mladih u našoj zajednici. U suradnji s organizacijom OKC iz Banje Luke, članovi Vijeća učenika organizirali su akciju uređenja školskog dvorišta, pod nazivom: „Dvorište - ogledalo škole”. Osim toga, Vijeće učenika koordiniralo je sportska takmičenja s učenicima koji učestvuju i na takmičenjima koja organizira općina.

Vijeće učenika do sada nije nailazio na veće probleme prilikom izvršavanja osnovnih zadataka.

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

U vezi s obrazovanjem, Vijeće je, preko sati odjeljske zajednice, promoviralo prava i obaveze učenika. Kroz navedene aktivnosti pokušali smo afirmirati potrebe i interese učenika. Pokušali smo potaći učenike da se uključe u rad škole, tako što smo ih redovno obavještavali o radu škole, i motivirali ih različitim priznanjima i nagradama. Međutim, u nekim slučajevima, suočavali smo se sa pomanjkanjem interesovanja. Ali, u direktnom komuniciranju sa nastavnim kadrom, upravom škole i Vijećem roditelja, uspjeli smo među nama izgraditi povjerenje. Suradnja sa članovima Školskog odbora odvijala se po potrebi, kada smo se suočavali sa problemima koji su se uglavnom odnosili na očekivane poteškoće, proistekle iz činjenice da je većina učenika u školu dolazila autobusom. Unutar naše društvene zajednice, Vijeće učenika je uspostavilo dobre odnose sa Centrom za socijalnu zaštitu, EUFOR-om, nevladinom organizacijom „Lara” i općinom.

Javna ustanova „Mješovita srednja škola”, Maglaj

Struktura Vijeća učenika je takva da svako odjeljenje bira dva predstavnika. Ovi predstavnici biraju se prostom većinom na satima odjeljske zajednice. Nakon što je osnovano, Vijeće je na svojoj prvoj konstituirajućoj sjednici, izabralo rukovodstvo, koje je trebalo pripremiti godišnji program za sljedeću školsku godinu. Sa tim programom trebali su biti upoznati i ostali članovi Vijeća učenika, a o njemu se trebalo glasati na idućoj sjednici.

U diskusijama, koje se odnose na promoviranje i zaštitu prava učenika, željeli smo naglasiti da smo u ovoj školskoj godini pokušali, i bili veoma uspješni u zaštiti prava učenika, radeći s upravom škole i Vijećem roditelja. Sljedeće godine uložiti ćemo više napora na informiranju učenika o njihovim pravima i obavezama.

Jedan od problema sa kojim se Vijeće učenika suočava jeste ohrabivanje učenika da rade u Vijeću. To je bio problem koji je podrivao rad Vijeća učenika. Međutim, pokušali smo nadomjestiti pasivnost učenika našim ličnim angažiranjem. I iduće školske godine učiniti ćemo sve što je u našoj moći da potaknemo što više učenika da surađuju sa Vijećem, zato što smatramo da kvantitet, na kraju, ipak donosi kvalitet.

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

Kao članovi Vijeća učenika, pokušavamo u potpunosti promovirati interese škole u našoj društvenoj zajednici. Dogovaramo sastanke sa predstavnicima općine, a organiziramo i humanitarne akcije. Također, provodimo aktivnosti ukrašavanja grada i, za građanstvo općine, priređujemo izložbe učeničkih radova. Ove godine, Vijeće učenika je pokrenulo akciju na izradi skulpture pisca Edhema Mulabdića iz Maglaja, u njegovom i našem rodnom gradu.

Drugi događaj, na koji smo posebno ponosni, jeste koncert koji je održala Srednja muzička škola iz Zenice, a koji je za građane naše općine organiziran u suradnji sa Vijećem učenika. Druge aktivnosti u kojima je učestvovalo naše Vijeće, jesu različita sportska takmičenja, kao što je turnir u malom nogometu, stoni tenis i turnir u odbojci. Osim toga, u suradnji s upravom škole, organizirali smo putovanje na Vlašić za odlične učenike naše škole.

Naše Vijeće surađuje i s organizacijama koje se bave pitanjima mladih. U Maglaju postoje tri takve organizacije: SYD Forum, BalkanAkcija i Lokalno omladinsko vijeće. Sa SYD Forumom organiziramo za učenike radionice na kojima se raspravlja o rješavanju konfliktnih situacija i o komunikaciji sa vršnjacima.

Ovo su naše aktivnosti koje vam možemo predstaviti. I na kraju, želimo naglasiti da naše Vijeće ide dalje; zbog toga, mi se nadamo kako ćemo iduće školske godine biti još uspješniji.

Javna ustanova Ekonomska škola, Distrikt Brčko

Vijeće učenika u našoj školi postoji od školske 2001./2002. godine. Čine ga izabrani predstavnici iz svih odjeljenja naše škole. Naša škola je multietnička, tako da nacionalna struktura Vijeća učenika odražava nacionalnu strukturu učenika koji pohađaju školu. Na prvom godišnjem sastanku izabrali smo rukovodstvo, koje čine predsjednik, dva potpredsjednika i sekretar. I sastav rukovodstva odražava nacionalnu strukturu škole. Prvom sastanku Vijeća prisustvovao je školski pedagog, koji je ujedno i koordinator između uprave škole i Vijeća učenika.

Uključi se i ti!

Reforma obrazovanja traje, a gdje si ti?

Svi članovi Vijeća učenika obavezni su da predlože tačke dnevnog reda koje njihovo odjeljenje smatra potrebnim, a na satima odjeljenjske zajednice oni izvještavaju svoje drugove iz odjeljenja o odlukama donesenim na prethodnom sastanku Vijeća učenika. Vijeće učenika ima Poslovnik o radu, koji smo izradili uz pomoć sekretara škole. To je naš operativni dokument. Naši sastanci održavaju se svakih četrnaest dana, a podržani su od strane uprave škole. Prije svakog sastanka svaki član dobije dnevni red. Sekretar piše zapisnik, koji kasnije dostavlja upravi škole. Tačke koje se nađu na dnevnom redu, najčešće se odnose na sljedeće: vanškolske aktivnosti, kulturne i javne aktivnosti škole, svakodnevno organiziranje rada škole, izbor članova za dodjelu pohvala, uređenje školskog dvorišta, poboljšanje uspjeha učenika, itd.

Konkretna akcija, koju je provelo Vijeće učenika, odnosi se na otvaranje stražnjeg ulaza u zgradu naše škole tokom odmora. Ovo je urađeno zbog toga što je naša škola jedna od škola sa najvećim brojem učenika na ovom području. Imamo od 45 do 50 učionica, i preko 1.300 učenika. Tokom odmora, na kojem učenici kupuju užinu, stvara se velika gužva, s obzirom da 700 učenika pokušava izaći ili ući na glavni ulaz, kako bi kupili sendviče. Mnogi učenici zakasne na sate nakon velikog odmora. Učenici su naveli ovo kao problem i stavili su to na dnevni red jednog od sastanaka Vijeća učenika. Rezultat naše rasprave bio je da se upravi škole predloži da otvori stražnji ulaz tokom odmora. Uprava škole je prihvatila prijedlog i objasnila učenicima da je stražnji ulaz bio zaključan iz sigurnosnih razloga, ali da će biti otvoren uz dodatno dežurstvo profesora. I zaista, od tada je stražnji ulaz otvoren tokom odmora. Nema više velikih gužvi, i kašnjenja na sate nakon odmora.

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

9. Zaključak

Na kraju, osnivanje vijeća učenika daje učenicima priliku da dobiju aktivnu ulogu u promoviranju promjena unutar njihovog školskog okruženja. Da pojasnimo, ovo nije jednostavan zadatak, i zahtijeva naporan rad, posvećenost i suradnju. Ovaj Priručnik za rad vijeća učenika navodi ključne korake i pruža korisne savjete, kako bi proces uspostave vijeća učenika bio što jednostavniji. Vijeće učenika je važno kako bi se jednostavnije došlo do saznanja o potrebama učenika, i kako bi učenici stvorili za sebe bolja obrazovna iskustva. Katalizator promjene traži i preuzimanje izvjesne odgovornosti. Kako bi se osiguralo trajanje i uspjeh svakog vijeća učenika, moraju biti uspostavljena neka pravila i procedure. Ovaj Priručnik daje bitna pravila i procedure, kao i strateške savjete za rad sa vašim vršnjacima i školskom administracijom. Ako se naoružate ovim znanjem, ništa vas neće omesti da pozitivno modelirate svijet oko sebe - za sebe same, svoje vršnjake i mnoge druge učenike koji će doći poslije vas.

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

10. Kome se možete obratiti

Za informacije i podršku unutar škole obratite se: stručnoj službi, stručnim i upravnim organima škole, te vijeću roditelja.

Izvan škole, podršku vam mogu dati roditelji, predstavnici općinskih organa vlasti, pedagoški zavodi...

U tekstu koji slijedi navedene su adrese i brojevi telefona onih koji vam mogu biti od pomoći.

Pedagoški zavodi

Republički pedagoški zavod
Miloša Obilića 39
78 000 Banja Luka
Tel/Fax: 051 430 100

Prosvjetno-pedagoški zavod Unsko-sanskog kantona
Alije Đerzeleza 6
77 000 Bihać
Tel/fax: 037 223 441, 223 154, 222 770

Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona
Bosne Srebrne 119/Muftije ef. Kurta bb
75 000 Tuzla
Tel: 035 320 220
Fax: 035 320 221

Pedagoški zavod Zeničko-dobojskog kantona
Zmaja od Bosne bb
72 000 Zenica
Tel: 032 243 125, 243 129
Fax: 032 401 627

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

Pedagoški zavod Bosansko-podrinjskog kantona
Kulina Bana 3
73 000 Goražde
Tel/fax: 038 224 259

Prosvjetno - pedagoški zavod Hercegovačko-neretvanskog kantona
Sjeverni logor 116
88 000 Mostar
Tel: 036 570 045

Zavod za školstvo Hercegovačko-neretvanskog kantona
Kralja Zvonimira 14
88 000 Mostar
Tel: 036 316 655, 312 188

Prosvjetno-pedagoški zavod Kantona Sarajevo
Maršala Tita 54/II
71 000 Sarajevo
Tel: 033 233 827, 220 967
Fax: 033 214 890

Pedagoški savjet, Brčko Distrikt
Vase Pelagića 2
76 000 Brčko
Tel/fax: 049 214 803

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Ministarstva obrazovanja

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine
Trg Bosne i Hercegovine 1
71 000 Sarajevo
Tel: 033 221 073, 444 537
Fax: 033 221 074, 663 718

Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske
Vuka Karadžića 4
78 000 Banja Luka
Tel: 051 331 422
Fax: 051 331 423

Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
Ured u Sarajevu:
Obala Maka Dizdara 2
71 000 Sarajevo
Tel: 033 254 100
Fax: 033 664 381

Ured u Mostaru:
Stjepana Radića 33
88 000 Mostar
Tel: 036 355 700
Fax: 036 355 742

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona
Alije Đerzeleza 6
37 000 Bihać
Tel/fax: 037 331 077

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Posavskog kantona
Jug I bb
76 270 Orašje
Tel/fax: 031 713 356

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona

Slatina 2

75 000 Tuzla

Tel: 035 281 293; 287 023

Fax: 035 283 340

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona

Zmaj od Bosne bb

72 000 Zenica

Tel: 032 243 121

Fax: 032 243 123

Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Bosansko-podrinjskog kantona

Kulina Bana 3

73 000 Goražde

Tel/fax: 038 224 259

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Kantona Središnja Bosna

Stanična 43

72 270 Travnik

Tel: 030 511 214

Fax: 030 510 452

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanskog kantona

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona

Stjepana Radića 3

88 000 Mostar

Tel: 036 312 186

Fax: 036 312 187

Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Zapadnohercegovačkog kantona

Stjepana Radića 3

88 220 Široki Brijeg

Tel: 039 705 801

Fax: 039 703 235

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Ministarstvo obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo

Reisa Džemaludina Čauševića 1

71 000 Sarajevo

Tel: 033 562 128

Fax: 033 211 487

Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10

Stjepana II Kotromanića bb

80 101 Livno

Tel/fax: 034 200 900

Odjel za obrazovanje Vlade Brčko Distrikta

Bulevar mira 1

76 000 Brčko

Tel/fax: 049 214 503

Centri za socijalni rad

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Ostale nadležne institucije, ustanove, organizacije i udruženja koja se bave pitanjima mladih

Ovdje bismo izdvojili organizacije koje se bave unapređenjem rada vijeća učenika:

Stiftung Schueler Helfen Leben

SHL office Sarajevo

Husrefa Redžića 1

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Tel: 033 550 660

Fax: 033 550 661

E mail: office@shl.ba

SHL house Sarajevo

Lepenička 89

7120 Ilidža-Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Tel: 033 773 000

Fax: 033 773 002

E mail: house@shl.ba

Web: www.shl.ba

Omladinski komunikativni centar - OKC

Kralja Petra I Karađorđevića 113 - 115

78 000 Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Tel/Fax: 051 347 431

Tel/Fax: 051 347 432

E-mail: okcbl@okcbl.org

Web: www.okcbl.org

CIVITAS@BiH -

Hamdije Čemerlića 39

71000 Sarajevo

Tel: 033 619 592

Fax: 033 619 858

E-mail: rdzidic@civitas.ba

Web: www.civitas.ba

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

11. Prilog: Izvodi iz zakona

BOSNA I HERCEGOVINA

Okrvirni zakon o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini
(„Službeni glasnik BiH” br. 18/03)

Član 54.

Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika, čija je funkcija da:

- a) promovira interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se škola nalazi,
- b) predstavlja stavove učenika školskom odboru škole,
- c) podstiče angažman učenika u radu škole i
- d) informira školski odbor o svojim stavovima kad ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom.

Način i procedura osnivanja i rada vijeća učenika utvrđuje se općim aktima škole.

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

РЕПУБЛИКА СРПСКА

Закон о средњој школи („Службени гласник Републике Српске” бр. 38/04)

Члан 121.

Школа има савјет ученика.

Обавеза средње школе је да пружи помоћ ученицима у оснивању савјета ученика.

Чланове савјета ученика бирају ученици.

Број чланова, начин и процедура оснивања и рада савјета ученика утврђује се општим актима школе.

Савјет ученика:

- промовише интересе школе у заједници на чијем подручју се школа налази;
- представља ставове ученика школском одбору школе;
- подстиче ангажовање ученика у раду школе;
- информише школски одбор школе о својим ставовима када оцијени да је то потребно или по захтјеву школског одбора, о сваком питању које се односи на рад и управљање школом;
- промовише права ученика и подстиче друштвено користан рад у заједници;
- разматра питања успјеха ученика, рада ученичке задруге, школског календара, екскурзија ученика, услова рада школа и других питања утврђених актима школе;
- учествује у изради и реализацији одговарајућих пројеката којима се подстиче и унапређује образовни рад у школи.

Савјет родитеља и савјет ученика школе могу дјеловати у заједничком савјету у који ће бити укључени родитељи, наставници, ученици, запослени у школској администрацији и заинтересовани представници локалне заједнице.

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

UNSKO-SANSKI KANTON

Zakon o osnovnom i srednjem općem odgoju i obrazovanju („Službene novine Unsko-sanskog kantona” br. 5/04)

Član 161.

Uzimajući u obzir dob učenika/ca koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika/ca, čija je funkcija da:

- a) promovira interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se nalazi škola
- b) predstavlja stavove učenika/ca školskom odboru škole
- c) potiče angažman učenika/ca u radu škole
- d) informira školski odbor o svojim stavovima kad ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom.

Način i procedura osnivanja i rada vijeća učenika/ca utvrđuje se pravilima škole. Vijeće učenika/ca ima po tri člana iz svakog razreda.

POSAVSKI KANTON

Zakon o srednjem školstvu („Narodne novine županije Posavske” br. 3/04)

Članak 49.

Učenici u školi mogu formirati udruhu učenika pojedinačnih razreda, kao i Vijeće učenika kao udruhu svih učenika škole.

Školski odbor učenicima pruža svu razumnu pomoć pri formiranju Vijeća učenika.

Opće aktivnosti udruge učenika mogu uključivati:

- ➔ promoviranje interesa škole u zajednici na čijem području se nalazi škola;

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

- predstavlja stajališta učenika školskom odboru,
- potiče i podržava angažman učenika u radu škole,
- informira školski odbor o svojim stajalištima kad ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom,

Način izbora Vijeća učenika i djelokrug njihova djelovanja utvrđuje se općim aktima škole.

TUZLANSKI KANTON

Zakon o srednjem obrazovanju („Službene novine Tuzlanskog kantona” br. 6/04)

Član 149.

Učenici obrazuju vijeće učenika čija je funkcija da:

- a) promoviše interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se srednja škola nalazi,
- b) predstavlja stavove učenika školskom odboru srednje škole,
- c) podstiče angažman učenika u radu srednje škole i
- d) informiše školski odbor o svojim stavovima kad ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora, daje mišljenje o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje srednjom školom.

Sastav vijeća učenika, u najvećoj mjeri, odražava nacionalnu i spolnu strukturu učenika srednje škole.

Način i procedura osnivanja i rada vijeća učenika utvrđuje se opštim aktima srednje škole.

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON

Zakon o srednjoj školi („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona” br. 5/04)

Član 108.

Učenici obrazuju vijeće učenika odjeljenja i vijeće učenika škole.

Vijeće učenika škole sačinjavaju predstavnici vijeća odjeljenja.

Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika, čija je funkcija da: promovira interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se škola nalazi, predstavlja stavove učenika školskom odboru škole, podstiče angažman učenika u radu škole, informira školski odbor o svojim stavovima kad ocijeni da je to potrebno ili, po zahtjevu školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom.

Bliže odredbe o radu vijeća učenika škole uređuju se pravilima škole.

BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON, GORAŽDE

Zakon o srednjoj školi („Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde” br. 5/04)

Član 35.

U srednjoj školi organizuju se slobodne aktivnosti učenika, uključivanjem u razne oblike rada, koji se zasnivaju na dobrovoljnom izjašnjavanju učenika, zatim ostvarivanju saradnje sa nevladinim organizacijama i dr.

U srednjoj školi se formira vijeće učenika i vijeće roditelji-škola s ciljem ostvarivanja neposredne saradnje sa organima škole.

Djelokrug rada regulisat će se poslovníkom o radu vijeća.

Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada i pravilima srednje škole, u skladu sa Pedagoškim standardima.

Reforma obrazovanja traje, a gdje si ti?

Uključi se i ti!

Član 89.

Učenici obavezno obrazuju zajednicu učenika odjeljenja i vijeća učenika škole, a takođe mogu obrazovati i zadrugu učenika. Učenička zadruga se može obrazovati sa najmanje 30 učenika srednje škole. Vijeće učenika škole sačinjavaju predstavnici zajednica odjeljenja. Bliže odredbe o radu vijeća učenika se uređuju pravilima škole.

SREDNJOBOSANSKI KANTON

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o srednjoj školi („Službene novine Srednjobosanskog kantona” br. 17/04)

Član 16.

Iza člana 80. dodaje se 80a, koji glasi: „Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika, čije su dužnosti:

- a) Promoviranje interesa škole u zajednici na čijem području se škola nalazi
- b) Predstavljanje stavova učenika o radu škole
- c) Informiranje upravnog odbora škole o svojim stavovima o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom, kada ocijeni da je to potrebno ili na zahtjev upravnog odbora škole

Postupak osnivanja i način rada vijeća učenika utvrđuju se općim aktima škole.”

Članak 16.

Iza članka 80. dodaje se članak 80a, koji glasi: „Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika, čije su dužnosti:

- a) Promicanje interesa škole u zajednici na čijem području se škola nalazi
- b) Predstavljanje stajališta učenika o radu škole

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

- c) Obavješćavanje školskog odbora o svojim stavovima o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom, kada ocijeni da je to potrebno ili na zahtjev upravnog odbora škole

Postupak osnivanja i način rada vijeća učenika utvrđuju se općim aktima škole.”

HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o srednjoškolskom odgoju i obrazovanju („Narodne novine Hercegovačko-neretvanskog kantona” br. 4/04, 5/04)

Članak 21.

Iza članka 67. dodaje se novi članak 67a, koji glasi:

Učenici imaju pravo formirati vijeće učenika. Srednja škola učenicima pomaže pri formiranju članova vijeća učenika čiji je zadatak:

- Promovisati interese škole u lokalnoj zajednici na čijem području se škola nalazi
- Predstavljati stajalište i interese učenika u školskom odboru
- Podsticati angažman učenika u radu škole
- Informisati školski odbor o svojim stajalištima kada ocijeni da je to potrebno ili po zahtjevu školskog odbora o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom

Način i postupak izbora te rad vijeća učenika detaljnije se uređuje općim aktima škole.

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

ZAPADNOHERCEGOVAČKI KANTON

**Zakon o srednjem školstvu („Narodne novine županije Zapadnohercegovačke”
br. 6/04)**

Članak 50.

Učenici srednje škole imaju pravo, a škola ima obavezu omogućiti im osnivanje učeničkog vijeća. Način izbora i rada učeničkog vijeća utvrđuje se statutom škole.

Učeničko vijeće:

- Promiče interese škole u zajednici na čijem području škola djeluje
- Dostavlja stajališta učenika školskom odboru,
- Potiče sudjelovanje učenika u radu škole

Škola može osnovati nastavničko - roditeljsko vijeće kojeg bi činili predstavnici nastavničkog vijeća i roditeljskog vijeća. Način formiranja nastavničko-roditeljskog vijeća i djelokrug njihova rada utvrđuje se statutom škole.

KANTON SARAJEVO

Zakon o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo” br. 10/04)

Član 141.

Vijeće učenika/učenica škole sačinjavaju predstavnici odjeljenskih zajednica. Učenici/učenice u školi mogu formirati i udruženje učenika/učenica pojedinačnih razreda. Vijeće učenika/učenica bira predsjednika/predsjednicu, zamjenika i sekretara/sekretaricu većinom glasova članova vijeća.

Vijeće učenika/učenica se bavi slijedećima pitanjima:

- Odvijanjem nastavnog procesa
- Organizacijom vannastavnih aktivnosti,
- Organizacijom izleta i ekskurzija,
- Pitanjima javnog i društvenog rada,

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

⇒ Obavlja i druge poslove utvrđene pravilima škole.

Način rada vijeća učenika/učenica regulira se poslovnikom koji donosi vijeće učenika/učenica uz saglasnost direktora/direktorice.

KANTON 10

Zakon o srednjem školstvu („Službene novine Kantona 10” br. 7/04, 12/04)

Članak 74.

Učenici u školi mogu formirati vijeće učenika pojedinačnih razreda kao i vijeće svih učenika škole.

BRČKO DISTRIKT BIH

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obrazovanju u osnovnim i srednjim školama Brčko Distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH” br. 28/03, 29/04)

Član 25.

U Članu 99, iza stava 4, dodaje se novi član 99.a koji glasi: (...)

Vijeće učenika

Škola je dužna pomoći svojim učenicima da formiraju vijeće učenika.

Dužnosti vijeća učenika:

- predstavlja stavove učenika školskom odboru
- promoviše interese škole u lokalnoj zajednici,
- podstiče i mobilise učenike u realizaciji postavljenih zadataka,
- informiše školski odbor o svojim stavovima i prijedlozima koji se odnose na rad i upravljanje školom.

Način i procedura osnivanja i rada vijeća učenika utvrđuje se pravilima škole.

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*

Uključi se i ti!

12. Bibliografija

CIVITAS, *Demokratija i ljudska prava*
(Civitas, 2001)

OKC Banja Luka, *Priručnik za razvoj savjeta učenika i volonterizma u okviru
časova odjeljenske zajednice*
(Banja Luka, Art Print Banja Luka, 2006)

OKC Banja Luka, *Vodič za razvoj savjeta učenika u srednjim školama*
(Banja Luka)

SHL, *Hej! šta čekaš? Priručnik za rad vijeća učenika*, II izdanje
(Sarajevo, CPU d.o.o., 2005)

Uključi se i ti!

*Reforma
obrazovanja traje,
a gdje si ti?*